

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Bij dit nummer behoort een Bijvoegsel.

INHOUD: De Een-Meidag en de Sociaaldemocratie. — Oorlogskroniek. — Op de puinhoopen. — De Oorlog. — Revolutionair-Socialistische Clubs. — Breekt uw klusters! — Een oordeel van de vijand. — Van de afdelingen. Bijvoegsel: Internationalisme. — Uit de Vakbeweging: Konsekwenties. — Een verklaring van afdanking. — De Jeugdkonferentie te Bern. Ingezonden: Rare Kostgangers. — Handhaving der Neutraliteit. — Politiek en Polemik: Een laffe grap.

De Een-Mei-dag en de Sociaaldemocratie.

De Een-Mei-dag, sinds 25 jaar volgens besluit van de Internationale, de Wereldfeestdag en de dag van Demonstratie voor de Arbeiders van alle landen, wordt dit jaar gevierd onder omstandigheden als nooit te voren.

De vreeselijkste worsteling tusschen de verschillende groote Staten, die de Wereld nog ooit heeft gezien, woedt sinds 9 maanden.

Dat, waarvoor alleen onze Partij, de S. D. P., (Sociaaldemocratische Partij) sinds jaren de arbeiders waarschuwde, is werkelijkheid geworden.

Wij herinneren eraan, hoe wij reeds in den herfst van 1912, toen de Italiaansch-Turksche oorlog uitbrak, de arbeiders wezen op het dreigende gevaar van een

Wereldoorlog.

Hoevelen hebben toen naar ons geluisterd? De eenige honderden, die ter vergadering kwamen. De rest liet ons praten.

En dit was nationaal en internationaal-zoo. Terecht heeft b.v. *Het Volk* in de afgelopen maanden tal van keeren geconstateerd, dat *niemand* in de (Arb.) Partij het komen van den Wereldoorlog werkelijk heeft voorzien.

Die onwetendheid, die misdadige onverschilligheid betalen sinds maanden honderdduizenden arbeiders met hun leven, talloze vrouwen en kinderen met dood, verminking, de diepste ellende.

Want slechts doordat het uitbreken van den Wereldoorlog de arbeidersklasse internationaal veraste, omdat zij, ondanks resoluties, frases en betoogingen, *innerlijk zich niet sterk had gemaakt om het Monster, dat haar bedreigde, naar de keel te vlieten*, slechts daardoor is het mogelijk geweest, dat de arbeiders dezen oorlog zonder verzet hebben laten komen, ja meer,

dat zij zich in meerderheid hebben geschaard aan de zijde hunner overheerschers en verdrukkers.

Toch, zoo is op het oogenblik de toestand. Niet alleen woedt de Wereldoorlog met volle felheid voort en kan niemand het einde van den strijd zelfs maar voorzien.

Maar nog altijd staan de arbeiders van *alle* richtingen, zich nog altijd socialistisch, d.i. internationaal noemend en wanend, aan de zijde van de met elkaar strijdende Groote Kapitaalsmachten, *in dienst van het Imperialisme, van het Financieele Kapitaal.*

En in ons land heeft zoo pas de Arbeiderspartij, zonder dat er in haar boezem ook maar sprake bleek van eenig ernstig verzet — en terwijl de voormannen der moderne vakbeweging volkomen

meedingen — het standpunt bevestigd, door Mr. Troelstra reeds in Augustus 1914 en trouwens ook al in Mei 1913 ingenomen, het standpunt, dat

het belang der arbeidersklasse, samenvallende met dat der geheele natie, de verdediging van het onafhankelijk volksbestaan, met alle middelen eischt.

Een volkomen overgave dus aan de bezittende klasse in een moment, waarin het voor die bezittende klasse gaat om haar hoogste, *haar levensbelangen*, de zelfstandigheid, d. w. z. de eigen, zelfstandige beschikking over de uit te buiten Nederlandsche arbeiders en over haar Indisch Rijk, met zijn milliarden aan schatten en ongehoorde ontwikkelingsmogelijkheden.

Van nu af aan zijn dus Arbeiderspartij en Ned. Vakverbond officieel nationale, op den bodem der bezittende klasse en van het Nederlandsch Imperialisme staande partijen.

Alle frases omtrent Internationaliteit, Socialisme enz. hebben hun betekenis verloren en dienen nog slechts om aan de bourgeoisie die diensten te kunnen bewijzen, die de leiders, opgenomen onder de Heerschende klasse, aan de bezittende klasse willen bewijzen, zoogenaamd om voor de arbeiders nog een enkel voordeeltje, een aalmoes in deze Maatschappij te verwerven.

De Internationale ligt verscheurd uiteen:

De verschillende partijen der Internationale zijn, *op minderheden na*, en op de *meerderheden* na in Rusland, Italië en Servië, tot verraders van de internationale solidariteit, tot knechten van het imperialisme geworden.

Ook met de syndicalisten is dit, b.v. in Frankrijk, het geval. In dien toestand is het voor ons, revolutionaire socialisten, een onmogelijkheid om aan de betoogingen op den 1-Mei-dag deel te nemen.

De betooging van de nationale Arbeiderspartij (S. D. A. P.) en het nationale Vakverbond is, evenals de betooging van jongstleden Zondag, niets dan een poging om de arbeiders opnieuw, door ze met woorden te bedwelmen, af te houden van revolutionairen strijd.

Trouwens: wij kunnen noch willen meedoen met bewuste en onbewuste steunpilaren van het Imperialisme, met lieden, die, zooals Troelstra doet, een beroep doen *op de laagste gevoelens van vrees, ten einde de arbeiders tegen de internationale, socialistische gedachte op te hitsen en hen te ketenen aan de bezittende klasse*, waarvan hij weldra als Minister de hoogste toppen hoopt te bestijgen. De overigen, de misleiden, de schare der meeloopers, die hem weer zullen toejuichen, moeten zelf maar door harde ondervinding wijs worden.

Aan den anderen kant kunnen wij, hoezeer wij overigens samenwerken in de S. A. V., in het Agitatie-Comité tegen den Oorlog, met de Onafhankelijke Vakbeweging, die op het socialistisch en klassestandpunt is blijven staan, toch dezen keer ook met hen niet meewerken aan dit Mei-feest, onder de leus: *Op voor de algemeene werkstaking, die zij ook dezen keer weer hebben aangeheven.*

En wel hierom, omdat deze leus, in de gegeven omstandigheden dermate verwarrend werken moet, dat wij er niet aan kunnen meedoen. Wij bedoelen beiden:

den strijd tegen Imperialisme en nationalisme.

Maar wij moeten nu bij de arbeiders ook in de eerste plaats het besef wekken, dat zij zich eerst sterk moeten *maken*, voor ze dien strijd aanbinden.

Wij hebben geagiteerd tegen de Duurte en vóór Demobilisatie, lang voor Arbeiderspartij en N. V. V. hun bedelaarsvragen stelden. Maar gebleken is, dat ook in ons land nog slechts een *kleine* minderheid der arbeiders — uit de moderne vakbeweging niets! — den moed en de kracht heeft te strijden voor dien eisch:

Demobilisatie.

Welnu: een strijd om Demobilisatie zou vooraf moeten gaan, wilden de arbeiders in staat zijn tot een werkelijke *massale strijd* tegen alle gevolgen van het Kapitalisme, tegen de Duurte enz. Anders is de leus Algemeene Werkstaking eveneens niets dan een frase.

Aan frasen hebben wij nu genoeg gehad.

Wil de arbeidersklasse in ons land en in Europa niet ten onder gaan, wil zij niet hopeloos verzinken in een

moeras van verzwakking, demoralisatie en ellende, dan zal zij zich moeten gereedmaken tot een werkelijk revolutionairen, alzijdigen, massalen strijd van iederen dag.

De Een-Mei-dag kan dan weer worden het jaarlijks terugkeerende hoogtepunt van dien strijd.

Daartoe roepen wij u op, mannen en vrouwen! Hebt gij nog niet genoeg geleerd uit den Wereldoorlog?

Wij waarschuwen u ervoor.

Als gij werkelijk een macht wilt vormen tegen het Monster, dat u verdrukt, **sluit u dan aaneen in onze Partij, de eenig revolutionair-politieke partij van ons land, de S. D. P.**, waar ruimte is voor allen, die werkelijk den socialistisch-revolutionairen strijd willen.

Oorlogskroniek.

Ten vervolge op onze vorige overzichten van de belangrijkste gebeurtenissen van de oorlog, vermeld in onze nos. van 26 Aug., 23 Sept., 24 Okt., 25 Nov. en 24 Dec. 1914, en 27 Jan., 24 Febr. en 24 Mrt. j.l. thans het volgende maandoverzicht. Het kan heel kort zijn.

24 Mrt. vraagt de Ned. Regeering aan de Deutsche opheldering wegens het opbrengen van Zaanstroom en Batavier V en het vernemen van de Medea.

9 April. De tiendaagsche slag tusschen Franschen en Duitschers tusschen Moezel en Maas eindigt voorloopig met het ophouden van de Fransche aanval.

10 April beklagt Duitschland zich bij de Vereenigde Staten over het slappe opt eden der V. S. tegen Engelsche maatregelen ten opzichte van de neutrale scheepvaart.

15 April wordt het stoomschip Katwijk met veevoer voor de Ned. Regeering getorpedeerd. Onbekend door wie.

17 April begint een nieuwe aanval der Fransch-Engelsche bondgenooten op de Dardanellen, de doorvaart van Konstantinopel naar de Middell. Zee.

23 April. De aanval der Russen op de Duitschers en Oostenrijks in de Karpthen, de bergrug tusschen Oostenrijksch-Polen en Hongarije, verslapt voor het oogenblik Aanval der Duitschers bij Yperen; zij bezetten eenige overgangen over de Yser.

Op de puinhoopen.

Zoo staan we thans op de puinhoopen van de oude Internationale. Ineengestort is de schijnbaar zoo machtige organisatie der werkers, die op den 14-21sten Juli 1889 het Meifeest instelde als een internationale manifestatie voor den achturedag en de eenheid der gansche arbeidersklasse aldus demonstreerde tegenover de bourgeoisie.

Ineengestort in zijn wezen, al zal 't nog niet zijn in den vorm.

En onze oudere revolutionaire elementen zullen waarschijnlijk op dezen Meidag met een zekeren weemoed terugdenken aan het oude Congres van Zürich en zijn besluit:

„De Mei-manifestatie voor den achturedag zal tegelijkertijd een manifestatie zijn van den vasten wil der arbeidersklasse, door de sociale revolutie de klasstegenstellingen op te heffen en zoo den eenigen weg te betreden, die tot den nationalen zoowel als tot den internationalen vrede voert.“

Den eenigen weg. De eenige weg, die thans verlaten is. Niet, wijl men dien weg niet kende, maar omdat men hem niet wilde.

Overal, met slechts geringe uitzonderingen, hebben de organisaties van de Internationale den vrede met de kapitalistische machthebbers geteekend, hebben ze zich verbonden met hun nationale bourgeoisie tot een nationale eenheid. Ze hebben de sociale revolutie prijs gegeven en zich gesteld in dienst van het kapitalisme, ter verdediging van nationale belangen, die de arbeidersklasse niet heeft, doch slechts zijn belangen der bourgeoisie. De eenige weg, de weg van 't onverzoenlijk verzet tegen 't kapitalisme is verlaten, en de nationale zoowel als de internationale vrede daardoor een onmogelijkheid geworden.

Want zoolang de arbeidersklasse in den imperialistischen strijd van de groote kapitalistische groepen de partij kiest van de kapitalisten van eigen land, zoolang zal het einde der imperialistische oorlogen niet zijn te zien. Dat einde is slechts mogelijk, als zij den ouden, den eenigen weg weer betreedt. En slechts het onwankelbare verzet tegen het kapitalisme en zijn scherpste uiting het imperialisme kan ons den vrede brengen nationaal en internationaal, kan de klasstegenstellingen doen verdwijnen. Niet door toenadering, doch door strijd.

En de Meibetogingen van de nationale deelen der oude Internationale, ze zullen slechts zijn holle manifestaties voor 't tegendeel van wat de oude leuzen in wezen waren, zonder revolutionaire inhoud, zonder internationaal bewustzijn.

Het imperialisme heeft ons niet slechts gebracht een ineenstorting van 't internationaal gevoel bij de groote groepen van arbeiders, die de oude Internationale vormden, doch tevens de betekenis doen zien van de fraseologie de groote syndicalistische arbeidersgroepen. Ook daar zijn uitzonderingen, zeer zeker, in ons eigen land kennen we ze. Doch 't revolutionaire syndicalistische bewustzijn heeft den druk van 't nationalistische imperialisme al evenmin kunnen weerstaan en ook daar is de Godsvrede gesloten met de bourgeoisie voor 't vaderland, dat de arbeidersklasse niet heeft.

De leuze van de „Algemeene Werkstaking“ als het middel om den wereldvrede te brengen, hoe zal ze anders kunnen klinken dan als een holle frase tegenover de daden in dezen oorlog, waar 't syndicalisme zich in dienst stelde van de bourgeoisie tot verdediging van haar belangen. Ook zij hebben den strijd laten varen, het enige kenmerk van den werkelijk revolutionaire socialist in de maatschappij van heden: strijd, scherpe, onverzettelijke strijd tegen alle uitingen van 't kapitalisme.

Zoo houdt dan onze kleine, jonge partij op de puinhoopen van haar oude Internationale het revolutionaire vaandel hoog. Zoo roepen wij dan op den nieuwen 1sten Meidag de weinge revolutionaire arbeiders, die zich uit die puinhoopen nog hebben kunnen loswerken op, met haar te herdenken de oude leus van de oude Internationale in zijn werkelijke revolutionaire betekenis. En de werkelijk bewuste tegenstanders van 't kapitalistisch imperialisme zullen zich onder dat vaandel moeten scharen.

Internationale solidariteit zij onze leus. Daarmee drukken wij uit de tegenstelling van kapitaal en arbeid internationaal, de onmogelijkheid van een samengaan van die beide. Want die beiden hebben geen gemeenschappelijke belangen, zeker niet in hoofdzaken, zeker niet in levensbelangen van de arbeidersklasse, des te minder in levensbelangen van het kapitalisme, zooals 't imperialisme, zooals oorlogstoerusting, zooals oorlogsbegrotingen en mobilisatiekredieten.

Lijnrecht gaan onze eischen tegen die van de bourgeoisie in. Roept de bourgeoisie om mobilisatie tot den laatsten man, wij eischen: demobilisatie. De arbeidersklasse wenschert part noch deel te hebben aan eenig imperialistisch belang, zij wascht af de verantwoordelijkheid voor den ontzaglijken menschenmoord die slechts een consequentie is van de kapitalistische tegenstellingen en belangen.

De arbeidersklasse wenschert haar vaderland niet te verdedigen, omdat ze geen vaderland heeft. Ze is tegen elk militarisme omdat ze geen vaderlandse belangen kent. Ze kent slechts den strijd tegen 't kapitalisme en zijn uitingen. Ze gevoelt zich één met de arbeidersklasse van elk ander land, die daar strijden wil, niet met, maar tegen de bourgeoisie. Dat drukken wij uit in onze leuze: *internationale solidariteit*. Daarom eischen wij, de weinge overgebleven socialist in ons land ook op dezen dag: *demobilisatie*, geen verdediging of bescherming van de belangen van 't Hollandsche kapitalistendom.

We zullen nog niet met velen zijn. Dat weten we. Dat wisten we al enkele jaren. Maar onze tijden zullen komen. De gevolgen van den oorlog zullen een ontzettende last leggen op de schouders van de arbeidersklasse, internationaal. Hun levensstandaard zal dalen; hun strijd, een strijd van hen, die zich eens onderworpen hebben, te moeilijker zijn. 't Revolutionair verzet zal moeten oplaaien, zelfs reeds na enkele jaren. Dan zal ons woord aandachtiger gehoor gaan vinden, wijl geen andere dan revolutionaire strijd meer rest.

Kameraden, we staan op de puinhoopen van een oude Internationale, die eens den revolutionairen strijd voerde. Laat 't ons niet neerslaan. Den strijd voor 't socialisme met nieuwen moed aanvaard onder de oude leuzen.

Onze eerste Meidag, hij zij een aanvang van den werkelijk revolutionairen strijd der arbeidersmassa's, die zal voeren tot de socialistische maatschappij! C.

De Oorlog.

Niet lang geleden kondigde het Deensche blad *Politiken* in de naaste toekomst een nieuw Duitsch offensief op het Westelijk front aan.

Een bijzondere Russische correspondent van het groote Engelsche imperialistische volksblad de *Daily Mail*, dat gedurende dezen oorlog over een aantal uitstekend ingelichte correspondenten blijkt te beschikken, schreef aan het slot van een lange beschouwing over den algemeenen stand van den oorlog, dato 11 April uit Warschau:

„Daarom hebben de Duitschers nu besloten, nog eens een verpletterenden slag in het Westen te slaan, in de hoop ons bondgenootschap te kunnen scheiden. Men meldt dat twee Beiersche corpsen, die onlangs bij den Uszok-pas hebben gevochten, reeds met het spoor naar België vervoerd zijn.“

Met „ons bondgenootschap“ wordt dat van de Drievoudige Verstandhouding, Rusland met Engeland en Frankrijk bedoeld.

Beide bladen blijken merkwaardig goede inlichtingen ontvangen te hebben.

Inderdaad is de betrekkelijke rust, die er de laatste weken sinds het mislukken van het Fransche offensief bij Verdun en aan de Maashoogten heerschte, de vorige week afgewisseld door een verwoed Duitsch offensief op meerdere punten van het geweldige front Nieuwpoort-Belfort, in het Westen vooral op Yperen en de hoogten bij Atrecht gericht; maar ook op de Maashoogten en in de Vogezes, waar de uitputtende berg-oorlog nu al den heelen winter duurt en de Franschen in den laatsten tijd in en om het dal van een riviertje, de Fesch, een der vele bergstroompjes, dié uit de Vogezes in den Rijn vloeien, voordeelen hadden behaald. Daar in de Vogezes het eenige kleine hoekje van het Duitsche grondgebied, dat de legers der Drievoudige Verstandhouding tot nog toe zijn blijven bezetten, hebben de Duitschers met een krachtigen stormaanval een gedeelte van het terrein, dat zij in de laatste weken hadden verloren, weer herwonnen. Ook op de Maashoogten melden zij van herwonnen terrein. Maar op deze plaatsen is dit toch van geringe betekenis, al heft het gedeeltelijk weer op, wat de Fransche legers sinds weken met het verlies van duizenden hadden herwonnen. Bij Yperen echter zijn de Duitschers er verleden week door een plotselinge geweldige stormaanval, gesteund door een ontwikkeling van giftige en bedwelmende gassen op een schaal, zooals in dezen oorlog nog niet was voorgekomen, in geslaagd vooruit te rukken over een afstand, dat het op een gemiddelde kaart te zien is. Het gebruik van die bedwelmende gassen is weliswaar een van

de vele middelen, die volgens de Haagsche overeenkomsten, door alle Mogendheden bekrachtigd, ongeoorloofd zijn. Maar het gaat daarmee als met alle verboden der Haagsche conferenties. Ze zijn krachteloos gebleken, omdat er geen macht is, die de Groote Mogendheden kan dwingen zich eraan te houden. En zoo zijn al die geboden en verboden overtrede, terwijl de een den ander de schuld geeft dit 't eerst te hebben gedaan, waarbij geen onpartijdige op 't oogenblik nog kan uitmaken, wie in bepaalde gevallen gelijk heeft. Er is slechts één ding zeker, dat, naarmate de oorlog voortschrijdt, hij een barbaarscher karakter aanneemt, omdat de eene weerwraak automatisch op de andere volgt.

Door den Noordenwind geholpen, die deze gassen voor zich uitjoeg, zijn de Duitschers, bij wie zich volgens berichtgeving nu ook Hongaarsche regimenten moeten bevinden, er in geslaagd eerst de Franschen, daarna de Engelschen en voor een klein deel ook de Belgen, die allen vereenigd staan in het ontzaglijke bastion, dat Yperen aan het Noord-Westelijk front vormt, eenige kilometers terug te dringen. En eenige kilometers wil al wat zeggen in dezen moordenden en martelenden positie-oorlog. Wanneer men de positie van Yperen nu op de kaart ziet, van dit eens zoo heerlijke stadje, een der schoonste juweelen uit de Middeleeuwen door alle oorlogen heen aan de 20e eeuw overgeleverd, om in den eersten Imperialistischen Wereldoorlog te worden vergruisd, bemerkt men met één oogopslag, dat die zeer gevaarlijk is geworden. De Duitschers omringen het stadje nu aan drie zijden op een afstand van ongeveer 5 K.M., dat wil zeggen, dat zij het van drie zijden met hun geschut kunnen overstelpen. Het zou ons dan ook niet bevreemden, indien de Franschen, Engelschen en Belgen, niet tegenstaande het offensief der Duitschers niet is kunnen worden doorgezet en niet tot een „verbreking“ van de linie der bondgenootschappelijke legers heeft geleid, toch dezer dagen gedwongen waren Yperen te ontruimen.

Moreel zou dit ongetwijfeld een groot succes zijn voor de Duitschers. Het, met vrij wat bombarie, vooral van Engelsche zijde, aangekondigde groote offensief der Entente in het voorjaar, begonnen met een aanmerkelijk échec, met een prijsgeven van een der geduchtste hoeksteunpunten der linie! Dat zou inderdaad wat anders zijn dan de opmarsch naar den Rijn en de ontruiming van België, dat nog steeds het noodzakelijk te bereiken doel in het Westen heet en waarmee men het volk, in zonderheid het Engelsche volk, al sinds den herfst lekker heeft pogen te maken.

Maar zouden uit een materieel en militair oogpunt de gevolgen van dit nieuwe offensief, zelfs als het dit resultaat bereikte, even groot zijn? Hier is weer reden voor gegronnen twijfel.

Het staat vast, dat, afgezien van de politieke overwegingen, die er wellicht mede aanleiding toe hebben gegeven, politieke overwegingen, waarover de zoeven genoemde correspondent van de *Daily Mail* te Warschau een heelen boom opzet, het aan het seizoen te danken is, dat het weer mogelijk werd. Die politieke overwegingen kunnen van allerlei aard zijn. Het kan Duitschland gewenscht lijken, in het Westen nog weer een grooten slag te pogen te slaan, ten einde op Italië indruk te maken en druk uit te oefenen. Het kan zijn, zooals de correspondent van de *Daily Mail*, wiens woorden niet in den wind mogen worden geslagen, waar hij zoo haast onbegrijpelijk goed ingelicht bleek, zegt, dat de drang van de Donau-Monarchie om een afzonderlijken vrede te sluiten zoo groot is, dat Duitschland door in het Westen weer een heftigen slag te slaan, op Rusland een druk wil uitoefenen, opdat dit toch nog tot een afzonderlijken vrede met Duitschland en de Donau-Monarchie overga. Dit zijn alles mogelijkheden, waarschijnlijkheden mijnentwege. Maar zeker is, dat de lente en het smelten van de sneeuw op het Oostelijk gevechtsterrein de krijgsoperaties dermate belemmert, dat de Duitsche generale staf nu weer gelegenheid heft om troepen op eenigszins groote schaal aan het Oosten te onttrekken en naar het Westen te werpen. Tijdelijk natuurlijk slechts, tot dat de zomerzon de moerassen aan de Bober, de grondloze wegen in Polen, de Karpathen weer eenigermate bruikbaar voor militair vervoer heeft gemaakt. Dus vindt het Duitsche offensief reeds een voldoende verklaring in dit eenvoudige feit, den invloed van de natuur op de krijgsovervoeringen. Het is weer eens een heen en weer werpen van den weefspoel, zooals wij dat sinds Augustus al zoo vaak hebben beleefd.

Is dit zoo, dan gaat het natuurlijk niet aan, om

uit het nieuwe succes der Duitschers in het Westen te ver gaande conclusies te trekken. Wij weten nog altijd niet veel omtrent de sterkte, die het Britsche expeditie-leger nu heeft bereikt, Lloyd George heeft onlangs in het Parlement, met toestemming van Lord Kitchener, die nu zoowat dictator van Engeland is, veel meer dan de door de Unionisten hard bestookte Asquith, meegedeeld, dat dit leger nu 36 divisies zou tellen tegen 6 bij het begin van den veldtocht in Augustus. Maar dan is het onbegrijpelijk, dat die 36 divisies allen op een betrekkelijk zoo klein deel van het front — van Yperen tot Armentières — bijeen zouden zijn. Er heerscht sinds weken een groote geheimzinnigheid omtrent wat er op de Noordzee geschiedt. Aan den eenen kant staat het vast, dat Duitsche eskaders ongehinderd op die Zee hebben gekruist. Aan den anderen kant wijst het onderbreken van het regelmatige postverkeer tusschen ons land en Engeland op bevel der Admiraliteit op groote bewegingen van transportschepen of eskaders. Daarbij komt weer, dat de beroemde actie der Duitsche duikbooten, althans tegen Ensche schepen, in de laatste weken merkbaar is verflauwd. Men hoort wel van getorpedeerde Engelneutrale, maar nauwelijks van getorpedeerde Engelsche schepen. Het effect dat deze „blokkade“ op Engeland's handel heeft, moet in ieder geval miniem zijn. Dit alles te samen wijst er echter wel op, dat er zich wellicht ook op het Westelijk oorlogsterrein ter zee groote dingen voorbereiden. Maar zeker lijkt het, dat, tenzij de Duitschers er in slaagden in de eerstkomende dagen een geweldigen slag in het Westen te slaan, veel meer dan het voortrukken over eenige kilometers lengte en enkele kilometers in de diepte, veel meer ook dan zelfs de bezetting van Yperen zou beteekenen, de stand van de worsteling daardoor, in het groot beschouwd, niet zou worden gewijzigd.

Integendeel: elk succes der Duitschers in het Westen heeft de strekking den oorlog te rekken, gelijk omgekeerd ieder belangrijk succes der Russen in de Donau-Monarchie de strekking — het wel, nog volstrekt niet het resultaat — hem te verkorten. Hoe het feitelijk op 't oogenblik staat met de weer-macht der Donau-Monarchie in de Karpathen en omgekeerd met de Russische macht tot een nieuw offensief, is duister. Maar meer en meer, naarmate de oorlog duurt, lijkt het gewicht van den strijd op die flank toe te nemen.

En in verband daarmee natuurlijk ook aan de Dardanellen.

Zooeven is officieel de hervatting van het algemeene offensief der Engelsche en Fransche strijd-machten tegen de Dardanellen aangekondigd. Ditmaal zal de zaak blijkbaar beter worden aangepakt dan de eerste maal. Er zijn nu troepenmassa's geland op het schiereiland Gallipoli, dat de Straat beheerscht. Het staat vast na de eerste vergeefsche pogingen tot doorbraak, dat, zonder deze hulp van de landzijde en zonder dat deze troepen bij machte zijn, de Turksche troepen te land te verslaan, het tot zwijgen brengen der Dardanellen-forten en dus het doordringen tot den Bosphorus en Konstantinopel het onmogelijk is. Vreemd alleen, dat de ad-een miraals der Entente dat niet van te voren wisten. Vreemd, en slechts te verklaren, wanneer men aanneemt, dat ook hier de politiek militaire overwegingen beïnvloed heeft, wat maar al te vaak falikant uitkomt, omdat de militaire operaties wel in dienst staan van de politiek, maar tenslotte door niet-politici moeten worden ten uitvoer gelegd. Blijkbaar was de eerste poging om de Dardanellen te forceeren vooral ook een poging om Griekenland tot deelneming te bewegen. Dit is, weet men, mislukt. Venizelos, de Groot-Grieksche staatsman, die het wilde, en die zijn oogen gevestigd had op een Groot-Grieksch Rijk, dat ook weer een deel van Klein-Azië zou omvatten, zag zijn plan vrijdelen door Constantijn, den jongen Koning, en diens generalen staf, die geen regeling der nationaliteitskwestie op het Balkanschiereiland, geen schikking met Bulgarije en met Roemenië wilde. Deze tweede doorbraak-poging kan een overeenkomstig doel hebben, namelijk Bulgarije te nopen, zijn politiek te wijzigen. De Entente houdt ook aan Radoslawof en Ferdinand een lokaas voor, namelijk Thracië, een weliswaar niet door Bulgaren bewoond land, maar dat de Bulgaren in den Balkan-oorlog immers hebben veroverd, en toen weer door den misdadigen tweeden oorlog met hun bondgenooten kwijt zijn geraakt.

Of het werkelijk de bedoeling is van de Engelsche en Fransche machthebbers om, indien zij slagen — maar willen zij werkelijk slagen? — Rusland toe te staan, Constantinopel te bezetten, komt mij nog steeds onwaarschijnlijk voor. Te groote nadee-

len, ook gedurende dezen oorlog, zijn daaraan verbonden. Want Konstantinopel in Russische handen is een boei voor Roemenië, en een pistool op de borst van Griekenland en Italië.

Welk een Een-Mei-dag, die van het jaar 1915. Indien wij luisteren, kunnen wij den donder van het geschut vernemen, waarmee de Wereldmachten, met behulp van socialistische arbeiders, om de oppermacht der Wereld worstelen.

Nog steeds gaat de slachting voort. En het einde? Wie ziet het? v. R.

Revolutionair-Socialistische clubs:

L. de Visser schrijft ons: Er worden in het land pogingen gedaan om tot oprichting te komen van clubs voor revolutionair-socialistische propaganda, teneinde toenadering en meerdere eenheid onder de werkelijk revolutionaire socialistische te brengen.

Te Den Haag is op initiatief van een aantal leden der S. D. A. P. een dergelijke club opgericht waarvan ook eenige leden van onze partij lid zijn geworden.

In de aangenomen beginselverklaring wordt de oorzaak en verhoudingen die tot de huidige oorlog leidden verklaard alsmede de redenen aangegeven die tot de ineenstorting der Internationale leidde.

Krachtig wordt ingestemd met de minderheden in de Internationale die den oorlog ook nadat hij was uitgebrosen zijn blijven bestrijden en tegenover het nat. blok de vrede eischen.

Om in de toekomst het Imperialisme met kracht te kunnen bestrijden wordt verklaard dat het proletariaat:

1. Zijn politieke en economische organisaties op internationale grondslag moet inrichten.

2. De gewone middelen der vak- en politieke actie moet aanvullen met de rechtstreeksche nationale en internationale massa-actie.

3. De massa doordringen met kennis en inzicht in de economische-, politieke- en sociale ontwikkeling benevens met moreele kracht, solidariteit en offeringsgezindheid als even noodzakelijk in de bevrijdingssrijd van het proletariaat.

Vernieuwing dus in organisatorisch, tactisch en propagandistisch opzicht.

Met betrekking tot de huidige wereld-oorlog is als uitgangspunt genomen dat „een duurzame Vrede“ en een vreedzame ontwikkeling slechts bereikt kan worden door de eenheid en de macht van het proletariaat te stellen tegenover de macht van de imperialistische klasse en hun aanhang.

Op grond van deze overtuiging wordt zowel de landsverdediging als elke uitgaaf voor het Militarisme verworpen en de arbeiders' opgewekt zich met den eisch van demobilisatie tot hunne regeeringen te wenden, wijl elke mobilisatie de bereidwilligheid beteekent om het vaderland zelfs met wapengeweld te verdedigen en de profetarische eenheid te verbreizelen.

Het doel wordt nagestreefd door 't houden van vergaderingen etc. benevens het meedoen aan algemeene bewegingen mits daarin gelegenheid is eigen beginselen vrij te propageeren.

Alle socialistische verklaren in te stemmen met de beginselen en tactische gevolgtrekkingen kunnen lid van de club worden.

Het spreekt van zelf dat de reformistische S. D. A. P. nadat de z.g. oppositie der partij deemoedig het hoofd heeft gebogen en elk feitelijk verzet heeft gestaakt, vreeselijk verbolgen is op die elementen die nog in haar vereenigd zijn wijl ze nog niet zoo ver zijn om naar de S. D. P. te gaan, maar zich toch verstoppen, ondanks congresbeslissing en minderheidsverklaring voor de propaganda van hun anti-Militaristische- en anti-Nationalistische meening blijve staan en waar ze binnen de partij hiervoor niet uit kunnen komen, dit buiten de partij in samenwerking met anderen zullen doen.

In hoeverre dit inconsekvent is moeten deze arbeiders zelf maar beoordeelen, doch waar de groote goden zich mogen vereenigen met de bourgeoisie in den Anti-Oorlograad, daar nemen zij de vrijheid zich met revolutionair willende arbeiders te vereenigen, teneinde in Nederland de eenheid van wezenlijk revolutionaire socialistische te bevorderen en een nieuwe Internationale voor te bereiden.

Natuurlijk wordt deze poging om aan het verdoemd reformisme te ontkomen zoo krachtig mogelijk door de leiders en hun aanhang bestreden. Troelstra sprak op het Arnhemsch congres z'n banvloek over het z.g. „Zuffensche wonderkind“ reeds uit. Nu in Den Haag zoo'n club is opgericht

begint *Het Volk* van 23 April al dadelijk valsche berichten te lanceeren teneinde de lezers er tegen op te zetten. Natuurlijk neemt de burgerpers dat moois ter verdere verbreiding gaarne over.

Trouw aan de oude methode wordt van een huish. bijeenkomst een mistiek verslag gegeven met het doel om elke poging die ingaat tegen de officieel te volgen tactiek te breken. Het bekende recept is werken met boemannen. En in de S. D. A. P. is geen groot boeman denkbaar als een tribunist en een anarchist. Wordt dus gezegd zooals *Het Volk* geniepig doet „tot de club kunnen toetreden, tribunisten, anarchisten, syndicalisten enz.“ en zorgvuldig verzwegen dat de meerderheid der toetredenen nog tot de S. D. A. P. behoort of pas is uitgetreden, dan is het vooroordeel goeddeels reeds zoo groot dat men er kippenvel van krijgt en weinig voor het partijstandje is te duchten. En dit kleint nog meer als men daarenboven, in tegen-spraak met de werkelijkheid, de indruk kan vestigen dat onder de clubleden het menings-verschil vreeselijke afmetingen heeft. Maar het toppunt van deze smerigheid wordt bereikt als daarenboven nog wordt gepoogd, zobals in bedoeld bericht, om het politieke prestige van de S. D. P. een trap toe te brengen.

Dit laatste nu wordt in bedoeld bericht gedaan door het voor te stellen als of een der leiders van onze partij in de club zou hebben verklaard dat hij zou pogen zijn partij in de clubs op te lossen indien deze laatste een duizendtal leden zou tellen. Met bedoelde leider wordt klaarblijkelijk ondergeteekende bedoeld. Deze nu heeft *absoluut niet verklaard* de onzin dat hij zijn partij zou adviseeren zich in de clubs op te lossen. Dat zuigt *Het Volk* als gewoonlijk uit zijn leugenduim.

Het tegendeel is juist het geval, waar ondergeteekende verklaarde dat voor hem feitelijk geen behoefte aan dergelijke clubs is, daar hij principe en tactiek die de clubs willen bevorderen in zijn partij volkomen veilig acht. Dat hij tot de club toetrad vond zijn oorzaak hierin dat hij op dit tijdstip gaarne ook deze poging om de wezenlijke revolutionairen tot elkaar te brengen zou steunen, mits men zich principieel en practisch op den grondslag der revolutionaire Soc. Dem. vereenigde en de eisch van demobilisatie aanvaarde. Of die eenheid die op de duur moet komen zou plaats vinden in de S. D. P. of in een dan eventueel nieuw te formeeren partij liet hem onverschillig mits de revolutionaire geest die zijn partij bezielt slechts bleef behouden.

Men ziet dus hoe volledig leugenachtig het *Volk*-bericht is dat de indruk wil vestigen alsof er onder ons zijn die voor duizend leden, anarchisten en syndicalisten inbegrepen nog wel, hun partij met principe, tactiek etc. zouden willen offeren. Men moet *Het Volk* zijn om zooveel beginselloosheid bij anderen te kunnen veronderstellen. De waarheid is dat men zich zeer nadrukkelijk uitsprak niet te bedoelen een partij te vormen wijl naast de S. D. P. geen partij mogelijk is, terwijl het evenmin de bedoeling is om allerlei soort van anarchisten te vereenigen. Een uitzondering wordt gemaakt voor syndicalisten die het anti-politieke standpunt feitelijk hebben verlaten. Aanvaarden die het principe der club dan kunnen ze toetreden.

Het Volk heeft natuurlijk nog een bedoeling, n.l. om zoo mogelijk bij ons, waar principieele eenheid is, door z'n stokerijen practische oneenigheid te brengen. Onze S. D. P. kan echter gerust zijn. De revolutionair-socialistische clubs komen er niet om haar maar om het reformisme te bestrijden en de eenheid der revolutionairen te bevorderen.

Laat Troelstra tegen nieuwe vormen van verzet z'n banvloeken en mirakel-spreuken maar uitschreeuwen. Wij zullen het pogen in goede banen te leiden tot versterking van de revolutionaire Soc. Democratie.

L. de Visser.

VERSCHENEN, Derde druk:

De Oorlog

zijn oorsprong en zijn bestrijding

door ANT. PANNEKOEK.

Prijs 3 cent.

Franco p. p. 4 cent. Voor afd. en colporteurs f 2.25 per 100 ex. Uitgave: Drukkerij „De Strijd“, Gijsbr. van Aemstelstraat 32, Amsterdam.

VERSCHENEN. Tweede verbeterde druk:

Het Imperialisme, de Wereldoorlog en de Sociaal-Demokratie

door H. GORTER.

Prijs 10 cent.

Mei-vergaderingen.

In Amsterdam, Den Haag, Groningen, Leiden en het Gooi houdt de S. D. P. dit jaar eigen Mei-vergaderingen, onder de leuze Internationale Solidariteit en Wereldvrede, of Internationale Solidariteit en Demobilisatie.

Te Amsterdam spreken 's avonds Luteraan en Wijnkoop in Concordia, Weesperplein.

In Den Haag spreekt De Visser 's avonds.

In Groningen Vulges.

In Leiden 's middags bij Dool spreekt Coltof en 's avonds Pannekoek in lokaal Bamberger.

In het Gooi gaat de vergadering van het Gooisch Agitatie-Komitee en spreekt Mulder 's avonds - te Hilversum in de Karseboom op de Groest.

De beste viering van de Meidag

is het neerleggen van de arbeid. Wij wekken de arbeiders daartoe op. Maakt u dezen dag vrij.

Van de Administratie.

De week-abonné's krijgen het gecombineerde Woensdag- en Zaterdagnummer over de post toegezonden. De afdelingen hebben echter als gewoonlijk voor de inning zorg te dragen.

Kongresvoorstellen

moeten door de afdelingen uiterlijk 1 Mei bij de Partijsekretaris schriftelijk worden ingeleverd.

Korrespondentie.

Verscheiden stukken uit de Vakbeweging, over de Levensmiddelen-cirkulaire enz. moesten blijven liggen.

Breekt uw klusters!

Te midden van de meest schokkende gebeurtenissen heeft dit jaar de Meibetoging van het proletariaat plaats.

Rondom ons woedt de vreeselijkste volkerenmoord, die de wereld nog ooit heeft voortgebracht. Bij miljoenen en nog eens miljoenen staan de mannen in de bloeiende kracht van hun leven tegenover elkaar en trachten elkaar te vernietigen met wapenen, door de enorm ontwikkelde techniek met duizendmaal sterkere vernielingskracht begaafd dan ooit te voren. De puinhoopen van dorpen en steden teekenen den weg, waarlangs het monster van den oorlog zich voortbeweegt. Bij honderd duizenden zijn reeds te tellen de vernielde levens van vaders en zoons, van mannen en broeders. De aarde rookt van hun bloed. En waar is het einde?

De wereldproductie en het wereldverkeer staan voor een groot deel stil. Werkeloosheid, duurte en honger teisteren de volkeren, ook ver buiten de grenzen van de oorlogvoerende landen.

Te midden van die losgelaten helle machten komt de dag van 1 Mei 1915. Als elk jaar roept hij de arbeiders op, samen te komen, te betoogen, uiting te geven aan hun wil, het kapitalisme te overwinnen en het Socialisme te vestigen. Zullen ze de stem van het Socialisme hooren boven den donder van het geschut uit? Zeker is, dat ze nooit meer dan op deze 1 Mei van het oorlogsjaar 1915 reden hadden te luisteren naar den revolutionairen wekroep van den eersten Mei.

Want immers zij moeten het kapitalisme bevchten. En juist in dezen oorlog toont het kapitalisme zich klaar en maakt in zijn monsterachtige misdadigheid. Want 't is het kapitalisme dat den wereldoorlog heeft voortgebracht. De onleschbare winzucht van het kapitaal heeft den wereldbrand aangestookt. De kapitalistenklassen der verschillende landen laten daar op de slagvelden moorden en vernielen in dienst van hun brandkastbelangen. 't Gaat om koloniën en invloedssferen in verre werelddeelen in de eerste plaats, ten einde daar te vinden winstbelovende afzetgebieden voor hun industrieproducten, rijke terreinen ter levering van grondstoffen en vooral ook terreinen waar de overvloedig opgestapelde kapitalen plaatsing kunnen vinden met belofte van rijke winst door aanleg van spoorwegen, 't stichten van kapitalistische ondernemingen van allerlei aard.

De nationaal gescheiden kapitalistenklassen vechten met elkaar om de schatten welke de kapitalistische uitbuiting internationaal kweekt en in de toekomst nog belooft te kweken. Het kapitaal internationaal breidt zijn uitbuitingsmacht over gansch de aarde uit; wil heel de aarde aan die uitbuiting onderwerpen en de nationaal gescheiden kapitalistenklassen vechten als grimmige wolven onderling om de vetste brokken. Of liever, ze laten voor zich vechten. De groote

massa van het kanonnenvleesch levert het proletariaat, de klasse van loonslaven, in dienst van de uitbuiters, ook op de slagvelden. De groote zwaarte van de economische ellende drukt op het proletariaat. De werkeloosheid, de duurte, ze treffen de arbeiders onmiddellijk in het naakte bestaan.

Kunnen er tijden komen, kunnen er feiten zich voordoen, die duidelijker dan de hedendaagsche tot de proletariërs spreken van de noodzakelijkheid, zichzelf en de gansche menschheid te verlossen van de misdadige heerschappij van het kapitalisme en de kapitalistenklassen? Kan de begeerte naar het Socialisme, die samenleving zonder privaatbezit van productiemiddelen, zonder productie om winst, dus zonder oorlogsoorzaak van vurige winstbelangen, heeter in ons branden dan op 1 Mei van dit jaar, het jaar van den kapitalistischen wereldoorlog? En moet de wil, dat Socialisme te brengen door het neerslaan van de kapitalistische overheersching, niet sterk in u groeien, arbeiders, nu gij ziet, hoe gij en uw internationale klassegenooten, allen in eeuwige loondienst uitgezogen en in ellende neergedrukt, door uw vijand wordt gecommandeerd of elk oogenblik kunt gecommandeerd worden, bij miljoenen tegen elkaar op te trekken met de moordwapenen in de vuist, om elkaar te vernielen, gij, elkaars vrienden, elkaars broeders in den klassenstrijd tegen het kapitaal internationaal?!

Het proletariaat heeft bijna algemeen het commando van zijn onderdrukker opgevolgd, en dat niet alleen, maar met geestdrift, alsof het zijn eigen belang gold, zich als proletariërs onderling te vernielen. Dat is voor ons, het treurigste van alle verschijnselen in dezen oorlog geweest. Het heeft getoond, hoe sterk de banden zijn waarin het kapitalisme zijn loonslaven gekluisterd houdt. Maar we twifelen niet, of de vreeselijke feiten en gevolgen van deze kapitalistische misdaad zullen talloze arbeiders leeren, hoe krankzinnig die geestdrift was.

De dag van 1 Mei, de dag van de internationale betoging van het proletariaat tegen het slavenjuk van het kapitalisme is de eerste en de beste, waarop tot de arbeiders moet worden geroepen:

Breekt uw klusters, maakt u los van de overheersching van het kapitalisme.

Onze strijdleuzen van achturendag en Algemeen Kiesrecht, hoe belangrijk ook, mogen dit jaar rusten. Waar 't het kapitalisme gelukt, het proletariaat met eigen wil te doen optrekken tegen elkaar in moorddadigen oorlog, daar is de eerste kreet, die wij, als socialisten, laten hooren die van de internationale broederschap van het proletariaat:

Niet tegen elkaar in dienst van het kapitaal.

Met elkaar in dienst van ons heilig Socialisme tegen het monster kapitaal; nationaal en internationaal.

Breekt uw klusters, sluit u aaneen in den klassenstrijd. St.

Een oordeel van den vijand.

Men mag nu zelfs de hoop koesteren, dat de sociaaldemokratie door een beetje handige taktiek der andere factoren, die ons politieke leven bepalen, ertoe gebracht kan worden, haar principieele verwerping van alle militaire aanvragen op te geven. Het zal waarschijnlijk nog gemakkelijker zijn, de medewerking der sociaaldemokratie te verkrijgen voor de regeling van de financieele behoeften des Rijks.

Ook geloof ik, dat de voor aanhangers van de Monarchie terecht vaak onaangename... demonstraties tegen den Vertegenwoordiger des Rijks niet behooren tot haar onveranderlijke inventaris... De ervaring van dezen oorlog heeft zeker de antimonarchale stemming in de sociaaldemokratie niet versterkt. Wie zich veel onder sociaaldemokraten beweegt, zal — en wel in alle lagen — eer het tegendeel kunnen constateren.

Men zal weliwaar niet in staat zijn de sociaaldemokratie op te voeden tot een parlementair en regeeringsgezind voorbeeld.

Haar karakter als Arbeiderspartij met socialistische idealen moet zij bewaren, want zoodra zij dit zou opgeven, zou een nieuwe partij ontstaan, die het verloochende program in radicaler vorm zich zou eigen maken.

Dit is een stuk uit een artikel, dat in het voornaamste wetenschappelijke tijdschrift der Pruisische jonkers en conservatieven, de Preussische Jahrbücher, April-nummer, voorkomt en waarin blijkbaar een lid der Partij, onder den naam Monitor schrijvend, — in ieder geval iemand, die twintig jaar lid is geweest en de Partij goed kent, — zijn meening geeft over de houding, die de burgerlijke partijen tegen-

over de Partij moeten, innemen, als belooning voor het feit, dat zij zich in meerderheid zoo goed heeft gedragen. v. R.

Domperstaktiek.

Ook in Almelo deed de Anti-Oorlogsraad den volke kond van zijn „grootsche” beweging tegen den oorlog. Achtereenvolgens spraken een moderne dominee, een anti-revolutionair, en de rose dominee en ex-Kamerlid Melchers.

Tot onzen spijt bleek echter, dat de heeren erg bekrompen waren, en we door ons colportage, en debat te weigeren!

Wij, die alleen daarvoor gekomen waren, verlieten daarop de zaal. Waren er flink wat arbeiders geweest, misschien hadden wij een paar minuten debat af kunnen dwingen, doch deze waren er zoo goed als geen een.

Het is me 'n stelletje, de Anti-Oorlogstraad! D.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Vrijdagavond vergaderde de afd. huishoudelijk. Besloten werd Zaterdagavond een Meivergadering te houden. Naar aanleiding van de Kongresvoorstellen werd de Volkswapening besproken.

Vrijdagavond 30 April, huish. verg. in Maison Prins tot verdere behandeling der Kongresvoorstellen en verkiezing van een waarnemend bestuurslid. Voorts bespreking Samenwerking.

Zaterdagavond Meivergadering in „Concordia”, Weesperplein 1. Sprekers: Luteraan en Wijnkoop. Onderwerp: Internationale Solidariteit en Demobilisatie.

De Besturenvergadering van de Plaatselijke S.A.V. besloot eind Mei een groote huish. verg. te beleggen van leden der aangesloten organisaties. Tegen het gesol met de levensmiddelen en vóór demobilisatie zal op Hemelvaartsdag een openluchtmeeting worden belegd, en aan de landelijke S. A. V. aangevraagd worden 2e Pinksterdag een dergelijke meeting te beleggen in de buurt van Amsterdam. Besloten werd te pogen ook hier ter stede een mobilisatieclub op te richten, en eventueel een aktie tegen verhooging van de melkprijs en tegen verhooging van de huren ter hand te nemen.

Den Haag. Vrijdag 23 April hielden de Samenw. Arb. organisaties hier een demonstratie. Aan den oproep van het Comité hadden een 500 arbeiders gevolg gegeven, een aantal, dat nog veel te klein is en dat, hopen we, een volgende keer eenige malen vergroot zal worden. Ondanks het feit, dat de Haagsche politie de opdracht heeft, iedere betoging met geweld uit elkaar te ranselen, is het ons toch gelukt ongeveer 1½ uur te demonstreeren en onderwijl 10.000 manifesten te verspreiden. Wel werden op het laatst, toen de politiemacht groot genoeg was, de demonstranten uiteengejaagd, maar deze verzamelden zich telkens weer op eenige vooraf vastgestelde punten. Als slot hadden we een geestdriftige openb. verg. in Concordia, onder toezicht van „stillen” en met een geweldige politiemacht voor de zaal.

Leiden. Aan de verschillende vakverenigingen is verzocht aan onze Meivergadering deel te nemen. Natuurlijk verwachten wij geen directe resultaten, maar het is zeker een heugelijk verschijnsel, dat in verschillende organisaties door niet-partijgenooten is voorgesteld op die uitnodiging in te gaan. In de middagvergadering zal Coltof optreden.

„De Zaaier”.

Weesp. Hier vond verleden week een verg. plaats om te trachten een afd. van „De Zaaier” op te richten. Het bezoek was bevredigend. Luteraan sprak. Een zestal jongelui gaven zich na afloop der verg. op als lid. Wij zullen probeeren een afdeling op te richten.

Advertentiën.

Hiermede geven wij kennis van het overlijden van onze beste medestrijder

J. W. v. d. MEER.

A. v. D. VLIST.

S. v. D. VLIST—VOORBIJ.

Delft, 20 April 1915.

Internationalisme.

Is er eigenlijk wel reden, dit jaar den Meidag te vieren? Was het niet veel gepaster, dien dag zijgend en onopgemerkt voorbij te laten gaan?

Het Meifeest was altijd in de eerste plaats — wat ook de bijzondere blijvende en tijdelijke leuzen mochten zijn — een demonstratie van internationale broederschap. In dit internationalisme lag het bezielende beginsel van de arbeidersbeweging; daarin lag, zij het ook nog onklaar, de socialistische gedachte van een menschengemeenschap, die zich over de grenzen der naties uitstrekt; daarin lag de weigering, om aan de kapitalistische ideologie van natie en vaderland mee te doen. En de arbeiders, die den Meidag vierden, geloofden in dit internationalisme; het was voor hen het hoogere beginsel, dat aan al hun werken en streven glans en wijding gaf. Tot de dag van de proef kwam. Toen het meer dan een geloof, meer dan een gevoel moest zijn, toen het tot een daad moest worden, toen bleek het internationalisme te zwak. Ed wanneer men nu ziet, hoe in bijna alle landen de massa der arbeidersbeweging gekapituleerd heeft voor de bourgeoisie, stoffelijk en geestelijk, hoe de arbeiders op bevel van hun meesters hun klassegenooten van over de grenzen bij miljoenen vermoorden en verminken, hoe hun woordvoerders, hoog en laag, zich bijna zonder uitzondering door de nationale leuzen laten meesleepen, dan moet het ons voorkomen, alsof alle mooie woorden van internationale broederschap op vroegere Meidagen holle frases waren, woorden zonder zin, leege nageprate klanken. En dan komt de gedachte: laat de arbeidersbeweging zich nu liever een poosje stil houden, en het internationale praten zoolang opbergen, tot ze internationale daden kan laten zien.

Maar de arbeidersklasse kan niet als een boetvaardige zondaar in zelfverwijt en zelfkastijding bij de pakken neerzitten; heeft zij gefaald, dan wordt zij door haar vijanden genoeg gekastijd: onderdrukking, achteruitgang, verarming, verminking en verking, grenzelooze ellende en misère is het loon nietig, voor haar nationalisme. Als een levende realiteit moet zij handelen en uitgaan van het standpunt, niet waar ze zou kunnen zijn, als het anders gelopen was, maar waar ze nu is. Is ze naar beneden gestort, dan moet ze — na oriëntering over de oorzaken van den val — zorgen, weer naar boven te komen. Van vorenaf aan moet de propaganda op beteren grondslag weer beginnen, en de groepen en personen, die het socialisme en het internationalisme geen oogeblik verzaakt hebben, moeten daarbij elke gelegenheid aangrijpen, de massa's opnieuw onder dit vaandel te verzamelen. Dat de oorlogvoerende S. D. partijen den Meidag ongemerkt voorbij willen laten gaan, is natuurlijk en begrijpelijk: het tegendeel ware zelfbespotting geweest. Wanneer nationalistische S. D. in neutrale landen den Meidag vierden, is dit ook niet veel anders dan zelfbespotting, al is dit ook niet veel anders dan zelfbespotting, dat tracht men dit met het praatje te bemantelen, dat nationalisme eigenlijk het ware internationalisme is. Alleen de revolutionaire, sociaaldemokraten kunnen en moeten met hun geheele hart de demonstratie voor het internationalisme houden.

Het spreekt echter vanzelf, dat het karakter van onze leuze door de kritiek, die de praktijk van den wereldoorlog er op uitsprekende, in den grond veranderd is. Internationalisme als vaag gevoel, dat zien wij nu, heeft niet de minste waarde; het is machteloos tegen de heftige acties van het nationalisme en moet daarbij telkens te gronde gaan. Zoolang oorlogen mogelijk zijn, deze triomfen van nationalisme, zoolang blijft het internationalisme, zoolang blijft het internationalisme een woord, een frase. *Strijd tegen den oorlog* is dus de eerste praktische eisch voor een internationalisme, dat meer dan een woord wil zijn. Strijd tegen den oorlog met alle dienstige middelen; waar de beweging nog slechts in het eerste propagandastadium is, kan hij uit niet veel meer dan protest en agitatie bestaan; maar waar groote massa's georganiseerd en tot den strijd bekwaam zijn, moeten groote acties daarbij komen, massale demonstraties en stakingen, die aan het verzet de sterkste uitdrukking geven. Eerst door zulk daadwerkelijk verzet tegen den oorlog wordt uit de internationale gedachte een internationale kracht.

Zulk een verzet is echter alleen mogelijk als strijd tegen de bourgeoisie. Want hoezeer breede lagen der bevolking in gewone tijden ook over wereldvrede praten en internationale verbindingsaan-knoopen: wanneer in een konflikt de nationale

hartstochten losbarsten, wordt bijna alles door den oorlogsroes meegesleept; dan beteekent bestrijding van den oorlog strijd tegen de geheele bezittende klasse en wat met haar meegaat. Strijd tegen den oorlog is, als het ernst wordt, alleen als *klassestrijd* mogelijk. Zoolang de bourgeoisie nationaal is en moet zijn, zoolang is de klassestrijd tegen de bourgeoisie de voorwaarde voor het internationaal zijn van het proletariaat. Omdat de arbeiders in Duitschland, Oostenrijk, Frankrijk zich te zwak voelden voor den strijd tegen regering en bourgeoisie, daarom stortte de Internationale ineen. Eerst wanneer bij een toekomstige oorlogsdreiging of ook reeds in een komende vredesaktie de arbeidersklasse de durf heeft, met alle krachten en alle middelen de heerschende klasse te bestrijden, eerst dan wordt het internationalisme tot een levende werkelijkheid.

Voor dit internationalisme betoogt de S. D. P. op den 1 Mei. A. P.

Uit de Vakbeweging.

Konsekwenties.

Uit vakvereenigingskringen schrijft men ons het volgende antwoord aan Hoogcarspel:

In het algemeen komt uw stuk hierop neer, dat het de vakbeweging, in dit geval het N. V. V., niet aangaat welke politieke partij zij haar steun verleent. Dit standpunt is niet houdbaar en verwarrend. Wij als socialisten hebben uit te spreken *wat is*, en wanneer de vakorganisaties zich aan een politieke partij verbinden welk een volgens ons inziens onjuiste en voor de arbeidersklasse nadeelige politiek voert, hebben wij ons af te vragen, bederft zij hierdoor niet meer dan zij goed maakt. Indien alleen het invloed uitoefenen op het parlement en het gebruikmaken van parlementaire invloed voor ons voldoende is, dan kunnen wij even goed Patrimonium, de R. K. Volksbond en het Algem. Ned. Werkliedenverbond kiezen als de vakvereenigingen; die voeren ook politieke actie.

Hoogcarspel schijnt er geen rekening mede te willen houden, dat wij voor geheel nieuwe toestanden staan; dat onze vakvereenigingsmotie gemaakt is in de tijd dat de reformisten zich nog niet volledig hadden overgegeven aan het imperialisme en ministerialisme. Vooral bij het laatste is de hinderpaal steeds het militarisme geweest als klasse-instrument der bourgeoisie; dit is nu vervallen. Het militarisme en de landsverdediging wordt door hen aanvaard. Zijn dit nieuwe toestanden, of niet?

Frouwens is het een absurditeit te beweren dat het de vakbeweging niet aangaat welke politiek de partij voert. Hiervoor behoeft ik maar naar het Zwolsche congres van de S. D. A. P. te verwijzen, waar de vertegenwoordigers der vakbeweging juist op vakvereenigings-motieven het ministerialisme afwezen. Juist in de vakactie bij staking is het, dat men in conflict komt met de staatsmacht in al haar vormen. Komt het er dan niet opan of een vakvereeniging de partij steunt die of in bloc met of zelf in het ministerie is? Ik zou haast vragen: waar blijft uw klassegevoel?

Nu nog iets over de kwestie van het steunen van de S. D. A. P. door het N. V. V., of, dat het N. V. V. een verbond met deze partij heeft.

Het onderscheidingsvermogen heb ik niet, om dat precies uit te maken. Doch wel weet ik dat het N. V. V. alleen met de S. D. A. P. actie voert en ook *actie nalaat*. Heeft het N. V. V. geprotesteerd tegen de godsvrede? Heeft het van Aug. af niet ook zelf alle politieke actie stopgezet? Heeft het niet geweigerd met ons samen te werken tot het voeren van werkelijke actie in het werkelijke belang van het proletariaat, n.l. om te zorgen dat zijn levensstandaard niet naar beneden gaat en de arbeiders zich niet door het chauvinisme zullen laten bedwelmen om eventueel als slachtvee voor het kapitalisme te vallen?

Nu het N. V. V. zich hiervoor laat gebruiken heeft het al als gevolg van „deze erkenning“ der politieke actie de eerste stap gezet op een weg die tegen het belang der arbeidersklasse is. Zouden wij daar geen paal en perk aan moeten stellen en de arbeiders hier voor niet waarschuwen, door te beginnen zelf een gereserveerde houding tegenover dit lichaam aan te nemen? „Het N. V. V. is voor ons gelijk met het N. A. S. als het besluit niet meer aan politiek te doen“, zegt Hoogcarspel. Dit willen wij ook niet. Wij willen dat het N. V. V. een *revolutionaire politiek* zal steunen, doch dat zal zij niet zoo gauw doen. Over veranderen gesproken, veranderd is alles behalve wij; en zoolang het N. V. V. de regeringspolitiek blijft volgen kunnen wij het niet boven het N. A. S. stellen in de kwestie: politiek of niet.

Een verklaring — van afdanking.

De S. D. A. P.'ers Rugge, Sannes, Stenhuis, Stoop, Van der Waerden en Van Zadelhoff hebben de volgende verklaring gepubliceerd:

De konferentie van partijgenooten, uit welke besprekingen vóór het Kongres de motie Dordrecht, Amsterdam IX, Zaandam, Groningen enz. is voortgekomen, bijeen op Zondag 18 April 1915, nam het besluit, *inzake de houding der Partij gedurende den oorlog*, nie meer samen te komen.

Niet omdat bijeenkomsten als deze op zich zelf een „partij in de Partij“ zouden beteekenen. Integendeel, het kan ook uit organisatorisch oogpunt niet worden afgekeurd, dat ter zake van belangrijke vraagstukken, welke door de Partij tot oplossing moeten worden gebracht, gelijkgezinden samenkomen, om te trachten tot eenheid van optreden ten opzichte dezer vraagstukken te geraken. Dit kan slechts ter verduidelijking der gedachtewisseling en tot verhooging van het peil der Partijdiskussies leiden, zoolang op het jongste Kongres der Partij is gebleken.

Van een „partij in de Partij“ zou alleen dan gesproken kunnen worden, wanneer tegen een door de Partij genomen beslissing aanstonds, georganiseerd, een actie in de Partij zou worden gevoerd.

Dit laatste kan in een organisatie niet geschieden, wanneer het, gelijk in dit geval, een eerst onlangs en voor bepaalden tijd — den oorlogsduur — genomen beslissing betreft. Dit zou slechts de kracht der Partij naar buiten verammen. *Op dezen grond* is het dat wij meenen, inzake de houding der Partij gedurende den oorlog niet meer te moeten samenkomen.

De beslissing van het Arnhemsche Kongres werd op deze bijeenkomst beschouwd als een der belangrijkste, waarvoor de S. D. A. P. ooit heeft gestaan; het nadeel dat de Partij in haar internationaal karakter door die beslissing zal lijden, kan slechts voor een deel voorkomen worden door het tijdelijk karakter dat aan de aangenomen 1e Resolutie van het P. B. kan worden gehecht. Het gevoerde partijdebat en het daarop gevolgde besluit hebben hun eigen konsekwenties. De erkenning, dat in dit tijdgewricht de nationale verdediging met wapengeweld a's in overeenstemming met, en in het belang van den socialistischen klassenstrijd moet worden beschouwd, zal verderfelijke werken op den groei der internationale solidariteit. Waarbij komt, dat een deel van het Kongres nie de kracht toonde te bezitten haar eigen overtuiging te doen zegevieren tegen den druk, die de Partijleiding sinds weken oefende. Wij begrijpen volkomen in welke moeilijke positie velen onzer propagandisten en partijgenooten, die met ons van meening zijn, dat de gevallen beslissing in het nadeel is, zoolang der Partij als der sociaal-demokratie in het algemeen, zich bevindt. Wij begrijpen de door velen geuite klacht, dat zij zich in hun propaganda voelen lamgeslagen; dat zij het standpunt van de Partij nauwelijks kunnen verklaren en zeker niet kunnen verdedigen; dat zij in zich voelen het groote konflikt tusschen hun opvatting van socialistischen plicht, die hen het besluit der Partij met alle kracht zou doen bestrijden en de verderfelijke ervaar aan de arbeiders zou willen doen aantoonen, en hun plichten als lid eener organisatie om deze organisatie zelve voor schade te behoeden.

Zullen de voorstanders der resolutie Dordrecht *binnen het raam der Partij* een weg te vinden uit de bovengeschetste moeilijkheden, anderzijds moge de Partijmeerderheid bedenken, in welk groot gevaar zij de eenheid van de Partij bracht en welke plichten dit ook haar oplegt.

De buitengewone omstandigheden, waarin wij verkeerden, moeten de tegenstanders der landsdefensie weerhouden overhaaste konsekwenties uit hun standpunt te trekken. Levende in een tijdperk van internationale roering, van de verscheuring der Internationale, maar ook midden in de vorming der meeningen, die zich zonder voorbehoud tegen het nationale standpunt gaan keeren, past het ons af te wachten, wat de ontwikkeling der dingen ons brengen zal. Wij hebben immers van meet af aan de voorkeur gegeven aan het uitstellen van een beslissing in den eenen of den anderen zin.

Wij achten het den plicht van onze medestanders te blijven in de S. D. A. P. en, zooveel dit in hun vermogen is, hun taak op de oude wijze daarin te blijven vervullen. Waar wij een georganiseerd verzet tegen het genomen besluit niet in het Partijbelang achten, zullen wij echter niet nalaten schriftelijk en mondeling te trachten onze meening ingang te doen vinden. In kursusvergaderingen, in *Het Weekblad*, als het aangewezen orgaan der minder-

heidsmeeningen, in de kleine pers — zonder daarbij haar taak als orgaan voor de eerste propaganda uit het oog te verliezen —, in brochures en verdere geschriften zullen wij trachten onzen kijk op het imperialisme en onze internationale denkwijze te verbreiden ter voorbereiding der definitieve beslissing; opdat in meer normale verhoudingen door de Partij een standpunt worde ingenomen, meer strookende met wat wij zien als haar socialistisch doel en den weg daarheen.

Tot zoover de verklaring. Alle vetdruk in deze verklaring stamt van ons. Veel commentaar is hierbij niet noodig. Toch een enkel woord.

De heeren zullen niet meer samen komen. Dit samenkomen zou nl. de kracht der Arb. Partij naar buiten slechts verlammen. En de heeren zeggen te erkennen, dat de beschouwing van de nationale verdediging als in overeenstemming met de socialistische klassestrijd verderfelijker zal werken op de groei der internationale solidariteit.

Dit laatste is in de mond der heeren Rugge, Sannes c.s. een ijdele frase. Wie wezenlijk de nationale verdediging als verderfelijker voor de internationale solidariteit der arbeiders tegen het kapitaal beschouwt, kan niet blijven bij de Arb. Partij die sinds het Kongres van Arnhem ook officieel nationalistisch is. En wie bij de Arb. blijft, beschouwt het nationalisme dan ook niet als wezenlijk verderfelijker voor het proletariaat. In deze dingen beslist de daad en niet het woord.

Als de heeren Rugge, Sannes c.s. ook maar het minste begrip van de beteekenis van het imperialisme — en het nationalisme is de even verderfelijke woordkracht van het imperialisme als het militarisme de verderfelijke daadkracht er van is — voor het proletariaat hadden, dan zouden zij als wij de Arb. Partij, sinds — en dat erkennen zij — zij de nationale verdediging in het belang notabene van de socialistische klassestrijd heeft verklaard, naar binnen en naar buiten willen verlammen. Dat zij dat niet doen, toont aan dat zij — in politieke zin — lammelingen zijn. Met hen wordt niet gerekend. Ze hebben zichzelf verlamd. Zij zijn er niet. Zij gaan doen wat zij altijd deden: Wachten wat de ontwikkeling brengen zal, hun taak op de oude wijze vervullen. Welnu, hun zal de ontwikkeling, slechts één ding brengen, dat namelijk wat ze hun reeds jaren brengt: Méér naar rechts! Wp.

De Jeugdconferentie te Bern.

Begin April werd te Bern een internationale conferentie gehouden van de socialistische jeugd. Aanwezig waren afgevaardigden van de socialistische jeugdorganisaties uit Denemarken, Noorwegen, de laatste met mandaat voor Zweden, Bulgarije, Zwitserland, eenige Deutsche jeugdorganisaties; verder gedelegeerden uit Rusland voor de jeugd aangesloten bij de partij. Evenals uit Polen. Voor het Partijbestuur van Italië was aanwezig partijgenoot Balabanoff; de jeugdorganisatie sterk 10000 leden kon niet komen omdat door de regering aan de afgevaardigden passen waren geweigerd. De soc. dem. partij in Zwitserland zond Platten en Vogel naar de conferentie en de arbeidersunie te Bern, Grimm.

Ten opzichte van de taak der Jeugdorganisatie in verband met den oorlog werd een commissie benoemd waarin Duitsland, Noorwegen, Denemarken en verder Grimm en Balabanoff werden gekozen die een resolutie uitwerkten, die in hoofdzaak overeenstemt met die der vrouwenconferentie. Maar deze conferentie ging in haar zwakheid nog een stap verder. Op de resolutie was een amendement voorgesteld door de Scandinavische landen van den volgende inhoud:

„De Internationale conferentie der socialistische jeugdorganisaties roept de jeugdorganisaties van alle landen op, bij de arbeiderspartijen er op aan te dringen dat de eisch van volledige ontwapening in het strijdprogramma wordt opgenomen.“

Tegen dit amendement hebben gestemd Duitsland, Bulgarije en Holland. Voor waren Zwitserland, Denemarken, Noorwegen en Zweden. Gedurende de beraadslagingen over de resolutie en het amendement waren Rusland, n.l. het in onze zin revolutionaire Centraalcomité, benevens Polen niet aanwezig, wegens geschil over het aantal stemmen die iedere organisatie zou hebben. Het Russische „organisatiecomité“ was wel aanwezig, maar had geen stemrecht verlangd.

Op voorstel van Holland werd in den aanvang van de tweede conferentie-dag besloten een andere stemmenverhouding vast te stellen om de Russische

gedelegeerden deelneming mogelijk te maken. Aldus werd besloten. Na terugkomst van de Poolsche en Russische gedelegeerden werd door hen een resolutie ingediend, die stelling nam tegen het optreden der officieele soc. partijen in de oorlogvoerende landen. Deze resolutie werd verworpen. Behalve Rusl. (Centr. Com.) en Polen was alleen Holland voor. Tot goed verstand diene, dat op het einde van den eersten dag reeds over de resolutie der commissie was gestemd, waarbij Holland zich onthield.

Van belang is dat de aangenomen resolutie in elk geval de politiek van den godsvrede noemde politiek van de afdanking der sociaaldemocratie als partij van den klassenstrijd. Deze Jeugdconferentie deed dus een concessie aan het pacifistische reformisme, zooals de vrouwenconferentie, die geen kritiek wilde oefenen, er een deed aan het militaristische reformisme. Voorts werd besloten een nieuw internationaal jeugdsecretariaat op te richten tot aan de eerstvolgende internationale conferentie, met zetel in Zwitserland; een internationaal strijd- en propagandabladd uit te geven; en elk jaar in alle landen een socialistische jeugddag te houden, om de jonge arbeiders in te lichte over het militarisme.

Ingezonden.

Rare kostgangers.

Het blijkt dat onze partij, ook na een zuiveringsproces van zes jaren, nog steeds rare kostgangers telt, zelfs onder de „leiders“(?). Immers is in Den Haag een „revolutionaire club“ opgericht, waar één onzer leden, „een der leiders“, zegt men, verklaart heeft, dat indien de revolutionaire propaganda-club in den lande zooveel opgang maakte, dat het aantal leden een duizendtal bedroeg, hij onze partij in overweging zou geven, zich in de club op te lossen.

Welk een principieel inzicht! Een partij, met een vast omlijnd programma, draagster van een beginsel, met internationale verbanden, zich oplossen in een club, waarvan ook anarchisten, syndicalisten enz. kunnen lid zijn, met als eenig beginsel haar revolutionairheid. En wanneer zich oplossen? Als deze club voldoet aan de uiterst principieele eisch duizend leden te tellen. De ziekte waaraan deze partijgenoot lijdt is geen nieuwe, het is de getalziekte, waardoor reeds zooveel hun graf in de S. D. A. P. hebben gevonden.

Gevaarlijk voor de partij is zijn streven nog niet, reeds omdat de kans, dat er zich 1000 leden voor zulke clubs zouden aanmelden nihil is. De bewuste leider maakt zich schuldig aan de zelfde zotte overschatting van het revolutionair bewustzijn buiten onze partij als mevr. Holst. Maar voor onze propaganda in Den Haag lijkt me zulk optreden hoogst bedenkelijk. Het aanzien, de ernst van onze partij worden er geducht door neergehaald. Het komt mij trouwens voor dat het congres tegen het deelnemen van partijgenooten aan dergelijke clubs scherp stelling zal moeten nemen. Het brengen van revolutionair inzicht kan alleen het werk zijn van de S.D.P., menschen die zelf nog geen standpunt weten in te nemen, politiek ongeorganiseerd, kunnen alleen verwarring stichten en het is onduelbaar dat partijgenooten zich daartoe leenen.

En de S. A. V. dan? Waarde vrienden, dat betreft samenwerking voor bepaalde eischen, maar toch niet voor de principieele propaganda? Wanneer de Haagsche partijgenooten zich, inplaats van dit lafhartig opportunisme te huldigen, fier op het standpunt hadden gesteld: de S. D. P. is de sociaaldemokratische partij en wie revolutionaire propaganda wil maken kan bij ons komen, dan had zij althans de beste elementen uit de oud-S.D.A.P.'ers tot zich kunnen trekken. Nu zegt men als het ware: toetreding tot de S.D.P. is niet noodig en de eenige mogelijke gevolgen zijn: ruzie in de afdeling en verlies van leden.

Een partij die zichzelf niet respecteert wordt door niemand gerespecteerd.

Leiden. v. S.
N.B. Ik ga hier af op een bericht van *Het Volk*, doch heb zeer goede redenen het bij uitzondering voor juist te houden.

(Onderschrift Red. Wij verwijzen v. S. intusschen — al zijn wij het volstrekt niet in elk opzicht met dat artikel eens — naar het artikel van De Visser, dat hij in dit nummer van ons blad kan aantreffen.)

Verschenen:

„Volkswapening“, door D. J. Wijnkoop. 16 Bladz. 2 cents, fr. p. p. 3 cents. Voor de afd. 100 stuks voor f 1.50. Bestellingen bij Drukkerij „De Strijd“, Gijssbr. v. Aemstelstraat 32, Amsterdam.

Handhaving der Neutraliteit.

In ons no. van 31 Mrt. j.l. werd erop gewezen hoe Generaal Rooseboom, eenmaal Stelling-Kommandant van Amsterdam, en later Gouverneur-Generaal van Ned. Indië, een imperialist van het zuiverste water, van meening was, dat de handhaving van de neutraliteit nooit de verplichting kan meebrengen, om zich in elk geval te werpen op de eerste de beste troepenmacht die de grenzen overschrijdt, indien nuttelooze vernietiging van het eigen leger daarvan het gevolg dreigt te worden.

Wij weten niet wat voor gebruik Gen. Rooseboom van deze verklaring zou maken, als hij thans nog tot de levenden behoorde. Maar wij weten dat wij het recht hebben op grond van deze duidelijke verklaring van de imperialistische generaal ons standpunt te verdedigen, het welk is: Zelfs als de „vijand“ onze grenzen overschrijdt, geen oorlog.

Thans vinden wij in het reeds meer door ons genoemde boekje van M. P. C. Valter, Bijdrage tot de Wordingsgeschiedenis van de Groote Oorlog, dat in dit jaar bij Langenhuisen te Amsterdam verscheen — een boekje, waarvan wij de imperialistische en Germanofiele grondslag in geen geval verdedigen, al zijn wij geen Germanofoben —: Het eene redmiddel (voor België nl. om een wezenlijk neutrale positie in te nemen) was om een volstrekt ijde ijk houding (vetdruk van ons. R. T.) aan te nemen, als waaraan onder het traktaat van 1867 Luxemburg reeds onderworpen was.

De hr. Valter stelt zich dus het geval voor dat België uit vrije wil aan een opmarsch der Duitschers geen hindernissen in de weg zou leggen. Nu weten wij wel, dat de schr. meent, dat het gevoel van nationale eigenwaarde ontwijfelbaar hierdoor diep zou worden gekwetst; maar dat kan natuurlijk voor ons geen reden wezen, het middel niet aan te grijpen.

We konstateeren hier echter dat evenals in het geval van Gen. Rooseboom een ernstig schrijver uit de bourgeoisie een middel, dat ons in de revolutionaire propaganda tegen de oorlog uitstekend te stade komt, als middel op zichzelf niet zoo belachelijk vindt als de heeren reformisten en fraseologen het wel in hun oorlogszuchtige propaganda gelieven uit te kreten. Natuurlijk bedoelen en de Generaal Rooseboom en de hr. Valter deze middelen alléén te gebruiken in het belang der bourgeoisie. Maar dat belet ons niet, integendeel versterkt ons in ons doel, om deze mogelijke middelen te eischen in het belang van het proletariaat.

Heeft de Generaal Rooseboom gekonstateerd dat Nederland een vreemde troepenmacht die de grenzen overschrijdt niet per sé als vijand heeft te beoorloggen, de hr. Valter acht het Luxemburgsche voorbeeld een middel om een land als België wezenlijk buiten de oorlog te houden. Welnu, in het belang van het proletariaat eischen wij van de Nederlandse bourgeoisie, dat zij als het geval zich voordoe, volgens Gen. Rooseboom en de hr. Valter zal handelen, dus geen oorlogvoeren. En wij hopen dat het proletariaat hiervoor zal weten te strijden — nu het nog tijd is. Wp.

Politiek en Polemieck.

Een laffe grap.

Onder dit opschrift vermeldden we in een vorig nummer, dat het befaamde manifest van Liebknecht c.s. via Holland aan de Socialisten van Engeland en Frankrijk heelemaal niet bestaat. En we memoereerden — met onuitgesproken bevreemding — dat het *Volksdagblad* de sensatie-lezing van dit manifest in de *Matin* (we erkennen dat het *Vdbl.* toen nog niet wist, dat het heele geval uit de duim gezogen was) zijn lezers meende te moeten voorzetten.

Geciteerd hebben we uit het *Vdbl.* bij die gelegenheid niets. Dus ook niet onjuist geciteerd, zooals het *Vdbl.* ten onrechte schijnt te meenen.

Maar we hebben de commentaar van het *Vdbl.* verzwegen, inderdaad — zooals het blad ook veronderstelt — onopzettelijk, nl. wegens het feit dat we altijd met onze geringe ruimte moeten woekeren. Toch kunnen we met die commentaar niet geheel vrede hebben, en dat was ook de voornaamste reden, waarom we het *Vdbl.* in dit verband noemden. Het *Vdbl.* wekt n.l. zelf de voorstelling als zou Liebknecht „niet van ganser harte voor de oorlogskredieten in de Rijksdag gestemd hebben“. Maar — en dit is juist wat we het *Vdbl.* in herinnering wilden brengen — Liebknecht heeft nooit voor oorlogskredieten gestemd (hij heeft zich de eerste keer van stemming onthouden), en dit is in elk geval van zooveel belang dat het niet vergeten mag worden. Wp.